

မြန်မာနိုင်ငံဆေးကောင်စီမှ ကျင်းပသည့် Medical Practitioners' Relationship with Industry Seminar အခမ်းအနားတွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာမြင့်ထွေး ပြောကြားခဲ့သည့်မိန့်ခွန်းကောက်နုတ်ချက်

ဆေးသုတေသနဦးစီးဌာန(ရန်ကုန်)

၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ(၁၀)ရက်

- ဒီနေ့ကျင်းပတဲ့အစည်းအဝေးကတော့ ကျွန်တော့်တို့နိုင်ငံအတွက် အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ အင်မတန်အရေးကြီးတယ်ဆိုတာက relationship between health professionals in all these representatives from industry ပေါ့၊ industry ဆိုတာက industry တင်မကပါဘူး၊ It also include agents တွေလည်းပါပါတယ်။ ကုမ္ပဏီတွေလည်းပါပါတယ်။ ဒီ relationship ကို ကျွန်တော်တို့က ဘယ်လိုလုပ်မလဲ၊ တကယ့် relationship ဆိုတဲ့ဟာ ethical perspective, ethic based relationship ပဲ ဖြစ်ရမှာပါ။ အဲဒါကို ဆွေးနွေးသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။
- This relationship will last forever ကမ္ဘာတည်သ၍ ဒီ relationship ကြီးကရှိမှာပါ။ ဒီ relationship ဆိုတာကို period နဲ့ define လုပ်လို့ လည်းမရပါဘူး။ It is the unlimited, never ending relationship ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီ relationship ကြီးကို ကျွန်တော်တို့က ဘယ်လိုပိုကောင်းအောင်လုပ်ရမလဲ၊ robust ဖြစ်ဖို့လိုအပ်ပါတယ်။
- At the same time, it must be mutually beneficial to both of parties ဖြစ်ရပါမယ်၊ တစ်ဖက်သတ်လုပ်လို့ မရပါဘူး။ Industry ဘက် တစ်ဖက်ကအသာစီးယူလို့မရသလို health professional တွေဘက်ကလည်း အသာစီးယူလို့မရပါဘူး။ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် အကျိုးရှိဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ Ethical principles တွေ ပေါ်မှာမူတည်ပြီး ကျွန်တော်တို့ စဉ်းစားရ၊ ဆွေးနွေးရပါမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- Relationship ဆိုတာက it is always changing; it is in the state of flux ဘယ်အပေါ်မှာ မူတည်လဲဆိုရင် development of industry; industry ရဲ့ တိုးတက်ပြောင်းလဲမှု၊ ဆေးပညာရှင်တွေရဲ့ perspective ကလည်း တစ်ချိန်နဲ့တစ်ချိန် ပြောင်းသွားပါတယ်။ အဲဒီအပေါ်မှာမူတည်ပြီး perspective of users themselves၊ နောက်ပြည်သူတွေ ဒီ(၃)ပွင့်ဆိုင်ပြီးတော့ relationship အပေါ်မှာ interact လုပ်နေတာပါ။ ဒီအပေါ်မှာကြည့်ပြီးတော့ relationship ကို built လုပ်ဖို့လိုပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်မယ်ဆိုရင် relationship ကို လေ့လာဖို့လိုပါတယ်။

- Developed country မှာ လောလောဆယ် ဘယ်လိုဖြစ်နေတယ်ဆိုတာထက် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံ၊ developing country ကိုတော့ အရင်ကြည့်ဖို့လိုပါတယ်။ သူတို့က နဂိုက before they develop into the state of developed country သူတို့ ဘယ်လိုပြောင်းလဲလာသလဲ၊ ဘယ်လိုတိုးတက်လာသလဲ၊ တိုးတက်လာတာ၊ ပြောင်းလဲလာတာကို လေ့လာဖို့လိုပါတယ်။
- သူတို့ကိုကြည့်ပြီးတော့ can be applied the way they are practicing in Myanmar context ပြောလို့ရပါတယ်။ Copy, cut လုပ်လို့မရပါဘူး၊ မြန်မာဆိုရင် မြန်မာရဲ့ ethical principle တွေနဲ့ မြန်မာရဲ့ custom တွေ ရှိပါတယ်။ ဥပမာ- မြန်မာလူမျိုးက အားနာတတ်တဲ့အတွက် အားနာပြီး လုပ်လိုက်ရတာရှိပါတယ်။ အဲဒါတွေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ process က မြန်မာပြည်ရဲ့ medical domain ပေါ့၊ medical domain, fast developing အများကြီး ဆေးကုသမှုပေါ်တာကအစ ဆေးပညာမှာလည်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု(development) တွေ ရှိသလို (၁၀)ရက်ကုမှ ပျောက်တဲ့ဆေးပေါ်သလို (၁)ရက်တည်းနဲ့ ကုတဲ့ဆေးပေါ်ပါမယ်၊ ဒါမျိုးဆိုရင် ဘယ်လိုလဲအများကြီးပါပါတယ်။
- ဒီလို seminar မျိုးဟာ ဒီနေ့စတာ this is just a beginning ပေါ့၊ ဒီနောက်ကွယ်မှာ there should be series of mini seminars လုပ်ရပါမယ်။ Mini seminar ဆိုတာ အဖွဲ့လိုက် အဖွဲ့လိုက်ခွဲပါမယ်။ ဒီ relationship မှာ what are the sub-domains that should be considered in the relationship sub-domain ဆိုတာက ဘာတွေရှိတယ်ဆိုတာ developed country မှာ ဘယ်လိုရှိတယ်ဆိုတာ လေ့လာရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- အိမ်နီးချင်း developing country ဘယ်လိုရှိတယ်ဆိုတာ ကြည့်ရပါမယ်။ အဲဒါတွေမကြည့်လို့ မရပါဘူး၊ ကြည့်ပြီးမှ ဘာ sub-domain တွေရှိတယ်၊ item တွေရှိလည်းဆိုတာ၊ အဲဒီ sub-domain တွေကို အဖွဲ့ဖွဲ့ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဖက်ရယ် industry က လူတွေအကုန် အဲလိုဆွေးနွေးရမှာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုမလုပ်ရင် ကျွန်တော်တို့ medical domain ကို အပြောခံ ရမှာဖြစ်တယ်။ ပြည်သူတွေကို ကျွန်တော်တို့ကတော့ good intention နဲ့ sincerity နဲ့လုပ်ပါတယ်။
- လူဆိုတာ ဘယ်သူမှ ဘယ်ဟာကိုမှ (၁၀၀%)မကြိုက်နိုင်ပါဘူး၊ သမ္မတအိုဘားမားကိုလည်း မကြိုက်တဲ့လူတွေရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ခေါင်းဆောင်တွေကိုလည်း မကြိုက်တဲ့လူတွေ ရှိပါတယ်။ ဒါကို ဂရုမစိုက်ပါနဲ့ ကိုယ်ကမှန်တယ် သမာသမတ်နဲ့ဆိုရင် unbiased မရှိရင်

မကြောက်ပါနဲ့၊ ကိုယ့်မှ ulterior motive မရှိရပါဘူး၊ Vested interest လုပ်စေချင်ပါတယ်။
ဘာမှကြောက်စရာမလိုပါဘူး sincerity ပဲ၊ အဲဒါလုပ်စေချင်ပါတယ်။

- ကျွန်တော့်ကို ဆရာအက်စ်ကျော်လှက (၃)ခုပေးပါတယ်၊ ဖတ်ဖို့အချိန်မရှိတော့လို့ပါ။
ဩစတြေးလျ medical association at position statement တွေ ပေးထားပါတယ်။
Canadian medical association ရဲ့ policy ကိုပေးထားပါမယ်။ ဗြိတိန်၊ ကိုလံဘီယာရဲ့
medical journal အလွန်ကောင်းပါတယ်၊ ကျွန်တော် just quick glance ပဲ လုပ်နိုင်ပါတယ်။
- အဲဒါကို ဘယ်သူကဖတ်ရမယ်ဆိုရင် sub-domain တွေမှာ ဖွဲ့ပါမယ်၊ အဖွဲ့တွေက သက်ဆိုင်ရာ၊
သက်ဆိုင်ရာအပိုင်းလိုက် စဉ်းစားဖို့လိုပါတယ်။ Group တစ်ခု အကုန်လုံးသွား လုပ်လို့မရပါဘူး၊
each group မှာ sub-domain တစ်ခုစီတာဝန်ပေး သူတို့ကသေချာ review လုပ်စေချင်ပါ
တယ်။ Industry က လူတွေနဲ့လည်း ဆွေးနွေးပြီး အဲလိုလုပ်ဖို့လိုပါတယ်၊ ဒါကတော့
ခုနုပြောသလို first stage seminar ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို လုပ်ပြီးတဲ့အခါမှာလည်း အဲဒီ group
နဲ့ industry group မတွေ့ခင်မှာ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာရှိတဲ့ sub-domains (၆)ခုရှိတယ်
ဆိုပါတော့ အဲဒီ (၆)ခုက ပြန်တွေ့ရပါမယ်၊ ပြန်တွေ့ပြီး consensus ယူရအုံးမယ်။
- ဒီ sub-domain တစ်ခုက agree လုပ်ထားတဲ့ point ဟာ တစ်ခြား sub-domain မှလူက
ကြိုက်ချင်မှကြိုက်မယ်။ There must be some in conclusion အချင်းချင်း sub-domain
(၅)ခုဆိုလည်း (၅)ခု၊ (၆)ခုဆိုလည်း (၆)ခုပေါ့ (၅)ခုမှမဟုတ်ဘူးဆို (၄)ခု ပြန်ပြီးညှိလိုက်ပါ၊ ok
ပြီဆိုရင် industry အဖွဲ့တွေနဲ့ ဆွေးနွေးလိုက်ပါ။ ဆွေးနွေးတဲ့အခါမှာ please be frank and
sincere ပေါ့ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် စဉ်းစားရပါမယ်၊ ဒါတွေအကုန်လုံးကိုလုပ်ဖို့ကတော့ ဆရာ
အက်စ်ကျော်လှကို request လုပ်ပြီးတော့ ဆရာဘက်ကပဲဦးစီးပြီးတော့ ဆက်လက်ပြီး
ဆောင်ရွက်ပေးစေချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှလည်း
ပါဝင်ဆွေးဆွေးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ဆရာတို့စဉ်းစားတဲ့အခါမှာ အရေးကြီးတဲ့အချက်က နိုင်ငံကနေထုတ်ထားတဲ့ ဥပဒေတွေနဲ့
စည်းကမ်းတွေရှိပါမယ်၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော်မှာ ရှင်းလင်းချက်တွေရှိပါမယ်၊ အခု အစိုးရ
လက်ထက်မှ ရှိတာမဟုတ်ပါဘူး၊ အရင်အစိုးရခေတ်မှာ ဆွေးနွေးချက်၊ နောက် လူကြီးတွေရဲ့
ပြောပြချက်တွေ အကုန်လုံးကို review လုပ်သင့်ပါတယ်။ မိန့်ခွန်းတွေမှာပါတဲ့ အကုန်လုံးကို
ပြန်ကြည့်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

- အရင်က ပါမောက္ခချုပ်တွေ၊ သူတို့က ဘာကိုဆိုလိုတာဆိုတာကို သူတို့ကနေတစ်ဆင့်မပြောပေမဲ့ အောက်ကတပည့်တွေကို ဘယ်လိုဆုံးမတာ၊ ဒါတွေလည်း ကျွန်တော်တို့ကသိဖို့လိုအပ်သလို သိတဲ့လူတွေ အများကြီးရှိပါတယ်။
- Sub-domain အချင်းချင်း ပြန်ပြီးဆွေးနွေးရင် ဒါတွေပေါ်ထွက်လာမှာ အကုန်လုံးကိုကြည့်ဖို့လို ပါမယ်။ ကြည့်တဲ့အခါမှာလည်း အဘက်ဘက်ကပဲကြည့်ပါ။ ပြဿနာတစ်ခု ကြည့်တဲ့အခါ holistic view ကပဲကြည့်ပါ။ တစ်ခုတည်းကိုသွားကြည့်ရင် မှားနိုင်ပါတယ်။ ဒါတွေကတော့ ဆရာတို့ဆွေးနွေးရင်းပေါ်မှာပါ။ Sub-domain တွေအချင်းချင်း ဒီ seminar ကြီးပြီးသွားလို့ရှိရင် a series of miniature seminar တွေကို conduct လုပ်ပေးစေချင်ပါတယ်။
- နောက်တစ်ခုက ကျွန်တော့်ကို ဆေးကုမ္ပဏီတွေကလာတွေ့ပေမယ့် ကျွန်တော်မတွေ့ပါဘူး၊ တော်ရုံတန်ရုံတစ်ယောက်နဲ့မှ မတွေ့ပါဘူး၊ I want to be clear ၊ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော် တစ်ခုတော့ တွေ့လိုက်ပါတယ်၊ DKSH လာတွေ့တယ်၊ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သူ့ဆီမှာလုပ်တဲ့ လူတစ်ယောက် ဒေါက်တာသန်းအောင် ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့်ပါ။ ဒါပေမယ့် I want to have your stance, the company's stance towards relation ကို သိချင်လို့ သူတို့ လုပ်ထားတာ။ Health care compliance manager, interaction with health care managers တွေ၊ ကုမ္ပဏီတွေမှာလည်း ဒါမျိုးတွေရှိမှာပါ။ ကျွန်တော် quick review လုပ်တဲ့ အခါမှာ တော်တော်ကောင်းပါတယ်။ သူ့ရဲ့ content ကိုကြည့်တာနဲ့ တော်တော်ကောင်းပါတယ်၊ ဥပမာ- declaration ပေးရမှာတွေပါပါတယ်။ ပေးရတဲ့အပြင် interaction with health care protection အဲဒီအောက်မှာပါပါတယ်။
- ကျွန်တော်နိုင်ငံခြားမှာ ကျောင်းသွားတက်တဲ့အခါ ဆရာဝန်သူငယ်ချင်းကို ဆေးကုမ္ပဏီက ညဆို dinner ဖိတ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ dinner တွေဖိတ်တဲ့အခါမှာ လက်ဆောင်တွေလုံးဝမပေးဘဲ presentation တွေလုပ်ပါတယ်။ အဲဒီမှာသွားတွေ့တာပေါ့ အမေရိကန်မှာ လုံးဝစည်းစနစ် ကျပါတယ်၊ လုံးဝ မလုပ်ရဲပါဘူး။ ဒီမှာဘာရေးထားလဲဆိုတော့ Gift, business meal is main in hospital မှာ ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲဆိုတာ ရေးထားပါတယ်။ No.(2) promotional materials and activities ဆိုရင် ဘယ်လို deal လုပ်ရမလဲဆိုတာ ရေးထားပါတယ်။
- Fee for health services ဘယ်လိုလုပ်ဆိုတာ ရေးရပါတယ်။ Sponsoring health care professionals attendance to conference symposium မှာ သူတို့ sponsor လုပ်ရမလဲ၊

လေယာဉ်လက်မှတ်ပေးတာကအစ၊ ဟိုတယ် အဲဒါမျိုးတွေ အကုန်ပါပါတယ်။ နောက် company organized education activities မှာဆိုရင် သူတို့မှာ rule ရှိပါတယ်။ ဒါကို ကျော်မလုပ်ရပါဘူး။ ဒါပဲလုပ်ရပါမယ်၊ industry မှာ အဲဒါရှိပါတယ်။

- Third party request to support on health education ထားပါတော့ ကျွန်တော်က Roche ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ တစ်ခြားကုမ္ပဏီပဲဖြစ်ဖြစ် workshop လေးတစ်ခုလုပ်ချင်ပါတယ်။ သူတို့က ကျွန်တော့် ကို support လုပ်ပါမယ်၊ အဲဒီမှာ ဘာ guideline တွေရှိရမလဲ၊ ဘယ်လောက်ထိပဲယူရပါမယ်၊ ဘာမလုပ်ရဘူး၊ do and don't တွေရှိရမှာပါ။ သူတို့ဘက်က ရေးထားပါတယ်။ ဘယ်လောက် ရေးထားလဲမသိ ခေါင်းစဉ်ကြည့်တာ တော်တော်ကောင်းပါတယ်။
- နောက်တစ်ခုက contribution and donation ဆေးကုမ္ပဏီတစ်ခုကလာပြီး MoHS ကို ဒီလောက်ပေးမယ်၊ ကျွန်တော်ယူသင့်သလား/မယူသင့်လား အဲဒါကအစ ကျွန်တော်ကစဉ်းစား တော့လေ အမှန်ကတော့ ယူတော့ယူသင့်တာပေါ့။ လာပေးတာဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ဘက်က ယူပေမယ့်လည်း favoritism ရှိပါတယ်။
- Sample တွေပေးတဲ့အခါမှာ ဘယ်လောက်ပဲပေးရမလဲ၊ သူတို့ဘက်က အကုန်ရေးထားတာပါ။ ဒီလိုရေးထားပေမယ့်လည်း ဘယ်လောက်ထိ compliance ရှိတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်လည်း မသိဘူးလေ၊ သူတို့လည်းလုပ်မှာပါ။ ဒါ one company ပဲရှိပါတယ်။
- ဒီမှာရှိတဲ့ထဲမှာလည်း အကုန်ရှိမှာပါ။ ဒါတွေက သူတို့ဘက်ကရေးထားတဲ့အတွက် ကြည့်ဖို့လိုပါတယ်။ ကြည့်ပြီး ကျန်တာစဉ်းစားဖို့လိုပါတယ်။ ဒါတွေကို ဆရာတို့ ဒီနေ့တော့ ဆွေးနွေးလို့ မရပါဘူး၊ နောက်အသေးစိတ် sub-domain နှင့် ဆရာတို့နဲ့ ဆွေးနွေးတဲ့အခါဆွေးနွေးပါ။ သဘောတူညီချက်ရသွားပြီး industry နှင့် (၆)လ၊ (၈)လ၊ (၁)နှစ် သဘောတူညီမှုရရင် ဒါတွေကို ကျွန်တော်တို့ဘက်ကလူတွေက practice လုပ်လား/မလုပ်လား ဆေးကုမ္ပဏီဘက်ကလည်း complied လုပ်လား/မလုပ်လားဆိုတာကို monitor လုပ်ရပါမယ်။ အကုန်စဉ်းစားရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- တွေ့ရင်ဘယ်လောက်ထိအရေးယူမလဲ၊ ကျွန်တော်တို့ဆေးလောကအရ ကိုယ့်အချင်းချင်း ဆရာဝန်ဆိုတာ we are in the same boat အဓိကကတော့ နားလည်အောင်ပြောမယ်၊ ခေါ်ပြောမယ်၊ အရေးယူတာနဲ့ ပြဿနာတစ်ခုကို မဖြေရှင်းနိုင်ပါဘူး၊ ပညာပေးခြင်းသာ အဓိက

ဖြစ်တဲ့အတွက် ပညာပေးရပါမယ်၊ နားလည်အောင်ပြောရပါမယ်၊ အဲဒါ ဘယ်သူလုပ်မလဲ ဒါတွေ့ MMC ကပဲထင်ပါတယ်။

- ကျွန်တော်တို့ MOHS, MMC ပေါင်းလုပ်မှာပါ။ ဥပမာ- ဒါတွေကိုအားလုံး ကျွန်တော်ဘယ်မှာ လုပ်ချင်လဲဆို ဆေးကျောင်းတွေမှာ ပြောစေချင်ပါတယ်။ ဆေးကျောင်းသားတွေသိအောင် ဆေးကျောင်းသားဘဝထဲက ခေါင်းထဲမှာပါသွားရင် ကောင်းပါတယ်။ ဒါတွေကို ကျွန်တော်တို့ ခေတ်က ကျောင်းသားဘဝမှာ ဘာမှမသိခဲ့ပါဘူး၊ ဒီခေတ်မှာ ဆေးကျောင်းသားများဟာ လက်ရှိ ဆေးလောကနှင့် ဘာတွေဖြစ်နေလဲဆိုတာ သိဖို့က lunch time talk ကို ပါမောက္ခချုပ်တွေ ဦးစီးပြီးလုပ်ပေးပါ။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ (၆)လ, (၁) နှစ်စာ topic တွေကို identify လုပ်ထားပြီး တစ်ခါတည်း ကြေငြာထားလိုက်ပါ။ အဲဒါဆို ကျွန်တော်လည်းသိပြီး ကျွန်တော့်အနေနဲ့ lunch time talk အတွက်ကို after 4 months မှာ ဒီ talk ကို ကျွန်တော်ပေးရမယ်ဆိုရင် prepare အေးအေးဆေးဆေး လုပ်လို့ရပါတယ်။ အဲဒီတော့ 6 months in advance, at least 3 months in advance ဆရာတွေကို ပေးထားစေချင်ပါတယ်။
- ဒီမှာထိုင်နေတဲ့ ဆရာတွေအားလုံးဟာ နိုင်ငံခြားကို အခေါက်ခေါက်အခါခါသွားထားတဲ့ ဆရာကြီးတွေနဲ့ နိုင်ငံခြားကဘွဲ့တွေရထားတာ ဒီမှာအများကြီးရှိပါတယ်။ နိုင်ငံခြားတက္ကသိုလ် တွေမှာ lunch time talk တွေ အမြဲရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တက်တဲ့ John Hopkins တက္ကသိုလ်မှာဆို (၁၀)မျိုးလောက် နေ့တိုင်းရှိပါတယ်။ Department တွေမှာကြော်ငြာထားပါ တယ်၊ ကိုယ်ကြိုက်တာတက်ရုံပဲ။ အဲဒီမှာတက်တဲ့အခါ ကိုယ့်ထမင်းအိုး၊ အစားအသောက်ယူပြီး ထိုင်ပြီးအေးဆေးလုပ်ပါတယ်။
- Hopkins တက္ကသိုလ်မှာဆိုလို့ရှိရင် professor တစ်ယောက်ဟာ lunch time talk ဘယ်လောက်တက်မှ professor ဆက်လုပ်လို့ရပါတယ်။ အဲဒီ professor ဟာ lunch time talk မတက်ရင် နောင်တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ်မှာ professor ဆက်လုပ်လို့မရပါဘူး၊ အဲဒီလိုကိုလုပ်ထားပါ တယ်၊ ဒါကတော့ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ မရှိသေးပါဘူး။
- ကျွန်တော်တို့ကတော့နောက်ပိုင်း ဆမ သက်တမ်းလဲရာမှာလည်း CME နဲ့ ချိတ်ဆက်ထားဖို့ MMA နဲ့ ပြောထားပါတယ်၊ ချက်ချင်းတော့ မဖြစ်သေးပါဘူး၊ နောင်(၂)နှစ်လောက်ဆိုရင်တော့ မှာဆိုတော့ ဖြစ်မလားမသိပါဘူး။ MMA, CME တွေက different disciplines မှာလုပ်ပါမယ်၊

ဘယ်လောက် CME ရမှ ဆမ သက်တမ်းတိုးမယ်၊ လောလောဆယ်တွေ့မလုပ်သေးပါဘူး၊ အခုသွားလုပ်ရင် အကုန်ရှုပ်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။

- ဒါတွေကို ချက်ချင်းတော့ လုပ်လို့မရပါဘူး။ We need to develop very simple strategy အဆင့်ဆင့် phase by phase, step by step အဲဒီလို လုပ်လို့ရပါတယ်။ Road-map လည်း ဆွဲရပါမယ်၊ ဖြည်းဖြည်းလုပ်ပါ။ A lot of interactions အဲဒါလုပ်ပြီး၊ ဆွေးနွေးပြီးလုပ်စေချင်ပါတယ်။ အဓိကကတော့ ဘာလဲဆိုရင် enforcement and discipline ပါ။ အဲဒါကို ဘယ်လိုလုပ်မလဲ စဉ်းစားပေါ့။ How are we going to enforce what have agreed upon ဒါတွေလုပ်ဖို့လိုပါတယ်၊ အဲဒါကြောင့် ကျောင်းသားတွေကစပြီးတော့ သိဖို့လိုပါတယ်။
- ပါမောက္ခကြီးများမှ ရှေ့ဆောင်လမ်းပြလုပ်လို့ရှိရင် ဘာပြဿနာမှမရှိနိုင်တော့ပါဘူး။ ဒီအကြောင်း အရာ forum တွေမှာ MMA annual meeting မှာလည်း ဒီ topic ကို ထည့်ပေးစေချင်ပါတယ်။ ဒီ topic သို့မဟုတ် relative topic အဲဒါတွေကို ကျွန်တော်တို့က ထည့်ပေးစေချင်ပါတယ်။
- ဒီကိစ္စနှင့်ပတ်သက်ပြီး relationship industry ကို the medical professional သိစေချင်ရင် what is happening at this point in time about this လွယ်လွယ်လေးပါပဲ၊ we can easily apply the basic principle of public health in epidemiology ဘာလဲ၊ time, place, person, epidemiologic triad; agent, host, environment အဲဒီပုံစံနဲ့ ဒါကိုလေ့လာစေချင်ပါတယ်။
- Agent က ကုမ္ပဏီရဲ့ staff တွေ၊ host က professional တွေ၊ environment က facilitating, hindering factors တွေ၊ ဘယ်အချိန်မှာ၊ ဘယ်နေရာမှာ ဘယ်လိုလူတွေက ဘာဖြစ်နေတယ်၊ အဲဒါနဲ့ကြည့်လိုက်ရင်သိပါပြီ။ ဒါပေမယ့် scenario ကိုသိအောင် analyze လုပ်တဲ့အခါမှာ it must be strictly confidential၊ ဒီဆရာဝန်ကြီးဟာ ဒါလုပ်တာ ပြောခွင့်လုံးဝ မရှိပါဘူး။ It is absolutely unethical to pinpoint the particular person that he or she is doing that အဲဒါမလုပ်ပါနဲ့၊ overall scenario မှာတော့ ဒီလိုလေးအခြေအနေရှိပါတယ်၊ ပိုမိုကောင်းအောင် ပဲ လုပ်ပေးပါဖို့နဲ့ လုပ်တဲ့အခါမှာ positive perspective ကပဲ ကြည့်ပြီး လုပ်စေချင်ပါတယ်။
- အဲဒီအပေါ်မှာကြည့်ပြီးမှ ကျွန်တော်က strategy ဆွဲလို့ရပါမယ်၊ အဲဒီ scenario အပေါ် agent, host, environment, time, place, person လုပ်ပြီးထွက်လာတဲ့အဖြေပေါ်မှာမူတည်ပြီး

strategy ဆွဲရပါမယ်၊ strategy ဆွဲတဲ့အခါမှာ who is the gatekeeper, Gatekeeper is ဆရာတို့က ဖွဲ့ပေးဖို့လိုပါတယ်၊ ဒါကအရေးကြီးပါတယ်။

- အလားတူ MMC ကြည့်တဲ့အခါ MMA role ကလည်း အလွန်အရေးကြီးပါတယ်၊ MMA role နဲ့ MMC role is equally important in this particular issue ပါ၊ MMA ဘက်လည်း စည်းကမ်းနဲ့ ထိန်းသိမ်းပါ၊ ဒီနှစ်ခုဟာ balance ဖြစ်နေရပါမယ်၊ MMA ကပဲ အပေါ်တက်တာမဟုတ်ဘူး၊ MMC ကပဲ အပေါ်တက်တာမဟုတ်ဘူး၊ ဒါ balance ပေါ့၊ ဒီ balance ပေါ်မှာ ကျွန်တော်တို့ Ministry of Health က ဆရာတို့ကို support လုပ်ပေးတာပါ။ We are playing as role supporting ဖြစ်ပါတယ်။
- ဒီဆွေးနွေးပွဲကြီး seminar ကျင်းပတဲ့ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ medical domain ကို ယခုထက် ပိုမိုကျစ်လျစ်သိပ်သည်းခိုင်မာစေချင်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။ Ethically minded professional ဖြစ်သလို industrial ဘက်ကလည်း ဖြစ်ဖို့လိုပါတယ်။ Ethical မှာ public health ethic, nursing ethic ရှိသလို entrepreneur ethic ၊ industry ethic တွေလည်းရှိပါတယ်။ အဲဒီဟာ တွေအကုန်လုံး သဟဇာတဖြစ်အောင်လုပ်ဖို့အတွက်ကို ဒီ seminar ခေါ်တာဖြစ်ပါတယ်။
- ဘာပဲလုပ်လုပ် ဒီကိစ္စတွင်သာမကဘဲ life မှာဆိုရင် all are activities, mundane activity which is happening around us က bound by ethical principles, ethic မှမရှိရင် အလကားပါ။ ကျွန်တော်ဒီကိစ္စကို ပြောမှာမဟုတ်ပါဘူး။ Any issue, any problem, any circumstances မှာ it must be decided based on ethical principles ပါ ကျင့်ဝတ်ပေါ့၊ လူ့ကျင့်ဝတ်၊ ဘာကျင့်ဝတ် အဲဒါတွေလုပ်ဖို့လိုပါတယ်။
- ခုနကကျွန်တော်ပြောသလို industry တင်မကပါဘူး၊ industry ဟာကိုယူပြီးတော့ meeting လုပ်တဲ့အခါသူတို့ဖက်မှလည်း ပါဖို့လိုပါတယ်၊ သူတို့က ပိုတောင်မှအရေးကြီးပါတယ်။ တကယ့် တကယ်ရည်ရွယ်တာကတော့ ကုမ္ပဏီတွေကို ရည်ရွယ်တယ်လို့ထင်ပါတယ်။ စောင့်စည်းရမယ့် ကျင့်ဝတ်သိက္ခာကိုတော့ သဘောပေါက်နားလည်ပြီးတော့ သိဖို့လိုပါတယ်။ ပညာရှိသတိဖြစ်ခဲ့ ဆိုသလို ဒါတွေကကိုယ့်ကို remind လုပ်သလို exercise လုပ်သလိုပြန်ပြီးတော့ remind လုပ်နေရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- တစ်ပြည်လုံးမှာရှိတဲ့ ဆေးရုံတွေမှာ medical ethic, nursing ethic ဆိုပြီးကပ်ထားပါတယ်။ အဲဒါကိုဖတ်လိုက်ခြင်းဖြင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်နိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ရုံးရဲ့

အပေါက်ဝမှာလည်း ကပ်ထားပါတယ်။ အားရင်တစ်ကြောင်းလောက်ဖတ်လိုက်ပါတယ်၊ ကိုယ့်ကိုပြန် remind လုပ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီဟာ အခုလောလောဆယ်အခြေအနေမှာ အလွန် အရေးကြီးပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ရောဂါတော်တော်များများဟာ ဆေးနဲ့ပဲကုနေရပါတယ်။ ဆေးနဲ့ကုနေရတာဆိုတော့ we have to deal with the industry we have to deal with the companies, but after 15 years are 17 years ဒါတွေကနည်းသွား မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

- အဲဒီမှာကျတော့ we will not be using medicine, we will manipulate the genes and genetic organ transplant တွေလာတော့မယ်၊ ဆေးဆိုတာတွေ နည်းသွားပါမယ်။ Immune system enhancement ဆေးတွေပေါ်လာပါမယ်၊ ဒါတွေပဲ ဖြစ်သွား ပါမယ်၊ ကျွန်တော့်အမြင်ပါ။ genetic manipulation ပဲသွားတော့မယ်၊ abnormal gene တွေကို ဘယ်လို modified ပြန်လုပ်မယ်၊ normal genes ဖြစ်အောင် ဘယ်လိုပြန်လုပ်မယ်၊ ဒါတွေ ပေါ်လာတော့မှာဖြစ်ပါတယ်။
- အခုလောလောဆယ်မှာတော့ this issue is important ပါ။ Important ဆိုတာက ဒီဟာ ကောင်းမှသာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနက ငွေသုံးစွဲမှုဟာ အကျိုးရှိမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာက ကျွန်တော်တို့က ဆေးတစ်မျိုးကို မပေးသင့်ဘဲနဲ့ အများကြီးပေးလိုက်တာမျိုး၊ ပုံမှန်ရတဲ့ဆေး၊ ဥပမာ-ဆေးပေးမယ်ဆိုရင်လည်း brand name ပေးချင်၊ ကျွန်တော်တို့ physician ဆိုတော့ physician တိုင်းမှာ ဥပမာ-predilection ဆိုတာရှိပါတယ်။
- ကျွန်တော် ဒီဆေးကုမ္ပဏီက ဒီဆေးကိုပဲကြိုက်တယ်၊ ဘာမှအပြစ်မပြောဘူး၊ သုံးပါ။ but if he or she is deciding the particular issue ဆိုရင် it must be ethical ဘာကြောင့် ကျွန်တော်ကပြောလဲဆိုတော့ vector borne disease လုပ်တုန်းက fansidar ဘာမှမပေါ်သေးပါဘူး၊ fansidar (sulfadoxine-pyrimethamine) ဆေးကုမ္ပဏီ ၆ခု၊ ဂုဏ်ထူးကံကဟာကို analyses လုပ်တော့ Roche ကုမ္ပဏီက ဆေးကအကောင်းဆုံးပဲ။ Milligram ကိုကြည့်ရင် အားလုံးတူပါတယ်။ ဆေး (၆)မျိုးက တရုတ်ကလာတဲ့ဆေးက အစ exactly mg တူပါတယ်။
- ဒါပေမယ့် in order to set MIC သည် minimal inhibitory concentration to retard the malaria parasite က အချိန်တိုအတွင်းမှာ concentration level တက်သွားပါတယ်။ MIC ရောက်သွားတဲ့အတွက် parasite တွေသေပါတယ်။ အဲဒီမှာ တရုတ်ကလာတဲ့ဆေးတွေက (၂၄)နာရီကျမှ concentration level ရောက်ပါတယ်၊ ရောက်တဲ့အခါကျတော့ MIC ကို

မရောက်ပါဘူး၊ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော်ဆိုလိုတာက ပါမောက္ခတစ်ယောက်ဟာ ဒီဆေးကုမ္ပဏီက ဒီဆေးကိုကြိုက်တယ်ဆိုတာ ဒါမှန်ပါတယ်၊ သူကသုံးကြည့်ပြီးတော့ သူသိပါတယ်၊ ဒီဆေးသုံးလိုက်ရင် ပျောက်ပါတယ်။

- ဒါတွေက မသုံးနဲ့တော့မဟုတ်ဘူးသုံးပါ။ But we may have to use original drugs especially for certain antibiotics but commonly used drugs such as paracetamol, antihistamines etc. ကတော့ generic drugs ကို သုံးလို့ရပါတယ်၊ သုံးပါ။ There must be story rational behind why he or she is using particular medicine from that company မှာတဲ့နေရာမှာလည်း မှာခွင့်ပေးထားပါတယ်။ ဒီမှာတော့ (၂)ဘက်စလုံးနဲ့ဆိုင်ပါတယ်။ Industry တင်မကဘဲ ကျွန်တော်တို့ဘက်ကလည်း လိုအပ်တာတွေရှိပါတယ်၊ industry ကလည်း လိုအပ်တာတွေရှိပါတယ်၊ လိုအပ်တာတွေကို တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက်ညှိပြီး ဘယ်လိုလုပ်မလဲဆိုတာကို လုပ်ဖို့လိုပါတယ်။
- ဒါကြောင့် ဒီ seminar ဟာ ဆေးပညာလောကကို လူအများက ယုံကြည်မှု၊ ဆေးပညာလောကရဲ့ image ကောင်းမွန်မှု၊ ဆေးပညာလောကရဲ့ ကျစ်လျစ်ခိုင်ခံ့သိပ်သည်းမှုကို အထောက်အကူပြုမယ့် initiator ကိုစတဲ့ လုပ်ငန်းကြီး milestone ကြီး တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဆေးလောက as far as I know, ဒီ seminar မျိုးကိုကျင်းပတာ ဒါပထဆုံးပါပဲ။ MCC, MMA နဲ့အခုလို seminar တွေ ကျင်းပနိုင်ဖို့နေရာပေးတဲ့ DMR နဲ့ အားလုံးကိုကျေးဇူးတင်ပါတယ်လို့ပြောကြားရင်း နိဂုံးချုပ်အပ်ပါတယ်။

အခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်လာသူများ-

- အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်
- ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်
- ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်
- ညွှန်ကြားရေးမှူးများ
- ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ ဆေးသုတေသနဦးစီးဌာန
- ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ရောင်းချသူ ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများ

(ဤမိန့်ခွန်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏လက်ရေးမှူမှ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)